

SELMECZBÁNYAI HIRADÓ

VEGYES TARTALMU HETILAP.

SELMECZ-BÉLABÁNYA SZ. KIR. VÁROS-, A F. M. K. E. SELMECZBÁNYAI VÁLASZTMÁNYA- ÉS A MAGYAR TURISTA-EGYESÜLET SZITNYA-OSZTÁLYÁNAK HIVATALOS ÉRTEBITŐJE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre 8 korona. Félévre 4 korona. Negyedévre 2 korona.
Egyes szám ára 20 fillér.

HIRDETÉSI DIJAK:

Hirdetések megállapodás szerint számítanak.
Nyitlert díja soronként 20 fillér.

Felhívó szerkesztő és lapfajladonos:
KUTI ISTVÁN.

Az expediciót s hirdetésekkel illető reklamációk a lapkezelő

Joerges Ágost özvegye és fia

céghez intézendők, hova az összes pénzküldemények is küldendők

Megjelen minden vasárnap.

V.-cikkéhez.

Ritkán olvashatunk oly nemes intencióval, az álszemérmert nem tekintő nyílt férfassággal, felette érthetően és különösen reánk szegény selmeciekre nézve oly nagy gyakorlati hasznót jelző jóakarattal megírt cikket, mint a milyen volt a S. H. folyó hó 9-én megjelent számában a vezéreik: „Uj vállalat a házi ipar belevonásával“.

Ezért sietek is hozzá szólni, mert óriási kár volna az, ha ezen szép cikk csak cikk maradna, és eredményét nem érezhetnők Selmeccen.

Kétségtelen és köztudomású tény az, hogy városunkban kevesen vannak olyanok, a kik egyedül fizetésükre vagy napi bértükre vagy pláne főkéikre támaszkodva élnek anélkül, hogy mellékkeresetre ne szorulódnának.

Szomorú ez, de való! — Nagy része tehát a lakósságnak mellék kereset után néz: — a legalsóbb rendű családok tagjai találnak is ilyet, mert hiszen erre van itt alkalom a különböző gyárakban és üzletekben; pedig nem annyira ezeknek van erre szükségük, mert hiszen ezeknek fentartá-

sára szerény igényeiknél fogva talán a családfő keresete is elég volna, — hanem inkább azoknak volna erre szükségük, a kik az u. n. társadalmi osztályt képezik.

Miért éppen ezeknek? kérdi valaki. — Hát azért, mert a családfő állása olyan, mely magával hozza azt, hogy a társadalomban ő és a családja kisebb-nagyobb szerepet vígjen, de a jóvedelme, mondjuk inkább fizetése már nem olyan, hogy ezen szerepet tényleg be is tölthesse. — Nem értem én itt az olyan szereplést, melynél a feltűnni vágyás, a bámulatús stb. a fő, de értem azt, melyre egy tisztviselő, kereskedő vagy iparos tényleg hivatva van és köteles t. i. családja tagjainak testi és szellemi neveltetése és napi farszói munkája után némi szórakozás!

Szép ez így papiroson! de tényleg hány esetben vihető ez keresztül?!

Nézünk csak: ismerek több családapát, a ki tisztviselő és a kinek öt-hat kis gyermeke van: — az apa egész napon át az irodában van, dolgozik egész nap, őli az egészségét a rossz levegőtől szobájában egész hónapon át és mire a hónap elseje megér-

kezik felveszi 100—150 koronányi havi fizetését és fut haza; — otthon azután előveszi a „házi számadást“ és számol: mult havi teje 18 K, eseléd bére 10 K, mult havi hús-számla 20 K, cipész 20 K, szabó 30 K, tagsági díjak 5 K, adó és nyugdíjlevonás 8 K, hátralékos iskolai tandíjra 4 K, lakpénze 25 K, gyerekek irkaira és könyveire 6—10 K stb. stb. — egyszerűen azt veszi észre, hogy a fizetés nem elegendő a feltétlenül szükségesekre sem, pedig még kellene egy pár korona arra is, hogy e hónapban egy kis szórakozásban is részt vehetne a házaspár, mert hiszen az apa folyton az irodában ül, az anya pedig otthon; — de még félre is kellene tenni valamit, mert — hiszen nem látunk a jövőbe — betegség is érheti a családot és e miatt talán nyáron levegőt is kellene változtatni! — de hiába! nem lehet, a fizetés nem futja! — Mit csinál ilyenkor a szegény tisztviselő? — azt a mit a nagy urak: aláírja az első váltót, melyet azután követ esetleg utóbbi és azután már nincs mód a rendbejöveteire, mert hiszen: „kis gyermekek, kis gond, nagy gyermekek, nagy gond“ és a fizetés nem emelkedik ezen arányban!

Selmecbánya történetéből.

A kuruc idők.

Irta: Richter Ede.
V.

Rákoczy Ferenc már október első felében Vihnye fúrdóba jött egész udvarával „gyöngölkedése miatt üdülésre“.

Amde, a ki tudja, mint a hogyan mi selmeciek tudjuk, hogy ha még oly enyhe az ősz, a különben is hívós fekvésű Vihnye fúrdó — ha csak, mint azt több levélházi adat csakugyan bizonyítja — téli időre berendezett szanatórium nem lett volna, október havában az üdülésre teljesen alkalmatlan tartózkodási hely volt, az bizonyára elhísi, hogy Rákoczy — újból ismétlem — nem annyira „gyöngölkedése“ miatt, mint inkább jó megfontolással Selmecbánya és annak minden irányban volt vezetője, báró Hellenbach iránti bizodalmasból eredőleg választotta Vihnyét tartózkodási helyéül akkor, a mikor már arról tárgyalt a császári udvarral, hogy a békeértékezeléshol legyen megtartva.

Igy lett a békefárgyalások megjejtésére, a császáriak, kik szintén biztak Selmecbánya régi hítségében és Beresényi által is, ki meg, mint látni fogjuk, rengeteg erélyességgel, mint egy sas örködött a fölött, hogy ahol csak lehet e város, a fejedelmhez való ragaszkodását dokumentálja — Selmecbánya városa kiszemelve.

A császári és a fejedelmi udvarköréből már jó elevel több levél érkezett (megvannak a levéltárban) értesítve a várost arról, hogy Seilerin báró, Lamberg gróf, Széchenyi Pál kalocsai érsek, Koháry István gróf és több „jogtudós“ fog ide jönni és Madochany Miklós által felkérték a várost, hogy e követeket és kíséretüket kellőleg fogadják. Különösen Csemiczky Sándor arra kéri a várost, hogy Széchenyi Pál kalocsai érseket, a ki a legnemesebb szándékkal utazik ide, előékenyen fogadja, a mi a fejedelem és a város érdekében is áll.

Rákoczyék arra is fel hívták a bírót és a tanács figyelme, hogy nem csak az általuk küldöttekre, de különösen a hollandi és az angol követekre és azok nagy kíséretére legyen figyelemmel.

Képzhető, hogy mily nagy izgatottság uralkodott a városban, a midőn díszes fogadtatás mellett fényes kísérettel és számos katonával megérkezett Seilerin báró, Lamberg gróf, Széchenyi Pál és Koháry István gróf a császáriak és csakhamar utánuk Stepany György angol követ és Hamel-Bunniux János hollandi követ a békekötvetlők részéről. — Beresényi és társai már akkor — október 18-tól — Selmeccen voltak és gondoskodtak a kellő fogadtatásról és elszállásolásról.

Szegény Stephani selmeci bírót azt sem tudta, hol áll a feje.

A tanács tagok, élükön különösen Hellenbach báró kamaragróf, kik közül mindegyiknek kijutott a rendezés és különösen a katona és a nagy kíséret személyzetének elhelyezéséből, sűrűtek-forgáltak.

Végre október 19-én éjjeli 11 óra után elhelyezték valahogy nagy nehezen a sok „védeget“ és a kimerült Stephani bírót a helyett, hogy pihe-nésre tért volna, még az éjjel — titokban — összehívta a tanács tagjait saját lakására, hogy a város magatartásáról tanakodjanak.

Jól tudjuk a történelemből, hogy Heinsius hollandi vezető állam férfi és Marlborough angol mindonható miniszter követekinek azt az utasítást adták, hogy „Magyarországban békének kell lennie“. Azt is tudjuk, hogy a selmeci békekötvetlőket két ízben fegyverszűnet előzte meg. Tudjuk, hogy a császáriak, különösen a Kolonich esztergomi primás által informált és befolyásolt Seilerin báró és az ő törekvéseit támogató Koháry István durva fellépése és követelése hiúsította meg a békét, pedig a hollandi és angol követ, sőt Széchenyi Pál kalocsai érsek is minden lehetőleg megtett a békekötés sikeres elérésében. Tudjuk, hogy a hollandi és angol követ Rákoczyval Vihnyén személyesen tárgyalt a fejedelem „öszintén feltárta szívének legtitkosabb rejtekeit: Mit akar? — A magyar nemzet összes sérelmeit orvosoltatni kívánja. Kényszerűségből ragad meg

Igy van ez ma! — szomorú, de való!

Hogy lenne azonban akkor, ha a fentjelzett „Uj vállalat a házi ipar belevonásával” — tényleg létesülne? — Hát úgy volna, hogy midőn a férj a rendes havi számadását megcsinálná és konstatálná a hiányt, akkor előállana a szorgalmas, hű asszony és ő is elővonná „számadási könyvecskéjét” és ezt mondaná, pl: „a hiány kedves férjem 20 korona, én azonban varrással kerestem 30 koronát és így a hiány pótoljuk és 10 K félreteszünk.

Mily örüsi különbség! — mily szép haladás volna ez azon cél felé, hogy mindannyian igazán megelégedettek és relative boldogok lehessünk!

— Előre tehát kedves cikkíró úr! teremte meg a vállalatot! a jó és hű feleségek és leányok pedig, kiknek férje és édes atya a fentjelzett helyzetben van, — tegyék félre a túltengő önérzetet, a hiságban gyökerező, semmit mondó u. n. büszkeséget, fogják fel hivatásukat komolyan, álljanak a fardó családfő mellé és a már családi butorrá vált varrógépet avassák fel maguk mellett a családfő munkatársává!

Krausz Kálmán.

A városi közgyűlésből.

A régi szokástól eltérően a törvényhatósági bizottság a múlt kedden nem délelőtt, hanem délután tartotta rendes havi közgyűlését. Talán az ülés idejének szokatlanúsága okozta azt, hogy a gyűlésen a törvényhatósági bizottsági tagok, virilisták és választottak, a lehető legminimálisabb számban jelentek meg. Lehet különben az is, hogy a farsang utolsó napján nem igen tetszett a város atyáknak a város köz, de komoly tárgyalást kívánó ügyeivel való foglalkozás s az sem lehetetlen, hogy tárgysorozatnak előreláthatólag vita nélküli való letárgyalása miatt tartották fölösle-

gesnek a megjelenést. Elég az hozzá, hogy a tisztviselőknél kivül összesen csak 14 mond tizenöt bizottsági tag jelent meg a gyűlésen.

A tárgysorozat különben nem sokat ígért, jelentéktelen érdektelen tárgyak kerültek tárgyalás alá s így e tárgyalásoknak is mihamar vége szakadt. Nem is egy egész óra alatt végezett a közgyűlés az egész tárgysorozattal s így csak azért tartott egy óra hosszát is a gyűlés, mert a póttárgysorozatba fölveté Zsembery-féle ház eladásá hosszabb vitát provokált.

Ez volt különben az egyetlen tárgy, amelyhez hozzá lehetett szólniok a törvényhatósági bizottsági tagoknak, a többi tárgynak nagy része egyszerű tudomásul vételt igénylő jelentést volt.

A Zsembery-háznak eladását a közgyűlés nagy többséggel elhatározta. Helyesen. Így kellene tenni, el kellene adni a város tulajdonában levő összes többnyire rozoga épületeket, amelyekből a városnak feltétlenül kára van. Mert hiába való az az állítás, hogy hét-nyolc százalékot jövedelmez ez vagy amaz épület. Ha leszámítjuk a főtartási, biztosítási költségeket és ha számításba vesszük azt, hogy a város maga-magának nem fizet pótdótot, akkor lesz valódi a számítás, amelyből bizonyára az fog kiténni, hogy nem hét-nyolc, de legfőnnebb 4-5 százaléknyi az a haszon, amelyet az épületek hoznak a városnak.

Eladásokról lévén a szó, ami nézetünk szerint helyes volna az is, ha a város eladná az összes szántóit s kaszálóit is. Lehetetlen a mai gazdasági viszonyok között, különösen Selmecebányán, hogy két-három százalékot is jövedelmezzen a föld a városnak. Lehetetlen, mert hiszen látjuk, hogy még azok a gazdák is, akik maguk dolgozhatják, munkálthatják meg földjeiket, csak nehezen tudnak megélni, hogy ne mondjuk

Hogyan járhatna tehát haszonnal a gazdálkodás a városra nézve, mikor ez szükségképen mindent fizetett és sokszor nem hozzáértő emberekkel kénytelen végeztetni.

Ez eszmét most csak a közgyűlésen a Zsembery ház eladásának tárgyalása alkalmából elhangzott beszédek alapján vetjük föl, különösen azért, hogy a város közgyűlei iránt érdeklődőknek figyelmét fölkeltjük. Nem sokára alkalmunk lesz részletesen foglalkozni e tárggyal.

* * *

Tudósítunk a közgyűlésről a következők:

Elnök: Lits Gyula főispán.

Jegyző és előadó: Sztancsay Miklós v. főjegyző.

Jelen vannak: Farbak István, Fizyó Károly, Händel Vilmos, Herrmann Emil, Jezsovits Károly, Oszvald Gusztáv, Panek Ödön, Pauer János, Stuller Gyula, Székely Vilmos, Szlankay Ferenc, Tóth Imre dr., Velics György, Weisz Jakab, Zehn Ágoston törvényhatósági tagok; Ács József, Altman Imre, Arthold Géza, Csányi Ottó, Goldsticker Márk dr., Krepuska Lajos, Muszka József, Richter Ede, Szitnyai József kir. tanácsos, polgármester, Zólmány Imre tisztviselő.

Az előző főispán az ülést három óra után megnyitván, minthogy interpelláció nem volt bejelentve felolvastatták a polgármesteri havi jelentés, mely tudomásul vételt.

Kisebbségi jelentésű tanácsai bejelentések következtek ezután, amelyeket a közgyűlés egyszerűen tudomásul vett.

Kilenc tárgy, ingatlanok eladására vonatkozó javaslatok, a tagok nem lévén a kellő számban, jelen. — elhalasztották.

Szamecz Samu belabányai ág. hiv. ev. tanított 898 K nyugdíjjal nyugdíjazza a közgyűlést.

Hugyez Jánosnak a Széles rét bérleti árából 20 K elengedtek, ugyszintén lezártították Borhegyi István cukrásznak az Erzsébet-téren lévő kiosk bérleti összegét. Szand Leó selmecebányai lakosnak a kölszövőgyár számvizsgálójának kilitásba helyeztetett a város illetőségi kötelekbe való fölvetel a magyar állampolgárság megszerzésének föltétele mellett.

Hosszabb érdekes vita támadt ezután a Sembery-ház eladására vonatkozó tárgynál.

Ernst Zsigmond kereskedő ajánlatot tett a városnak, hogy 40.000 koronáért megveszi a há-

minden eszközt, hogy magát és honát megmentsse stb. . . . de nem volt tudva talán eddig az, hogy az október 22-én városunk tanácstermében lefolyt érdemleges békelárgyalások alatt mi történt itt és miként emlékezik meg erről az akkori tanácsülési jegyzőkönyv és más levéltári feljegyzés.

Ezek szerint a legnagyobb ellenszenv nyilvánult Seilern és társai ellen, de nagy panaszt emelnek Bercesényi erőszakoskodása miatt is.

Bercesényi ugyanis azzal az ő bűmületes, sokszor kiemeletlen erőszélességgel nem túrt semmit, a mi az engedelmesség látszatával bírt volna. Ezen felül, mint említettem, féltékenyen őrködött a fölött, hogy e város nem a császári udvarhoz való hajlamát, hanem egyenesen a fejedelemshez való ragaszkodását maifestaján.

Bercesényi tehát október 20-tól és különösen 22-én midőn, délelőtt a béke tekeztel megtartott, bizonyára csak ürtügyl felhasználva azon körülményt, hogy a hollandi követ személyzetének nem lett ideje korán a városi fuvar rendelkezésére állítva, Stephani bírót, saját lakásán fogságba tartatta; mert tarthatott attól, hogy Seilern császári követ embereivel, hogy úgy mondják, összeszűrhetné a levelet.

A békeértekezlet október 22-én délben és Stephani bíró fogsága ugyanazon napon 1 órakor d. u. véget ért. Ráköcycék kivéve, a fényes ven-

dégek elhagyták városunkat, mely azóta soha többet nem volt ily történelmi nevezetesség események színhelye. — A bíró azonnal egybe hívatta a tanács tagokat saját lakására és érdekesnek találom itt közölni a tanácsülési jegyzőkönyv erre vonatkozó eredeti német szövegű feljegyzését, a mely így szól:

„Ao. 1704. den 22 Octobris, Nachmittag umb zwey Uhr seynd bey Herrn Stadtrichter zusammen kommen, H. Johann Christoff Zweig Bürgermeister, H. Georg Ehrenreich Ehrenreutter, G. Johann Ulrich Lorberer, H. David Armbruster, H. Matei Reutter, H. Michael Ignatius Pioli und H. Baltzer Heldt. — Tractatum. Herr Stadt Richter bedankhet Sich um die Erscheinung, undt deprecirt, dass Er eine Löbl. Magistrat zur ungewohnlichen zeit zu Sich beruffen lassen, die Ursach dessen würde zweifels ohne allbereith bekannt sein, wie man nemlich Ihm vorgestern nur umb derentwillen, dass Er die auff einen verzukhten Augenblick zu abführung der Bedienten des Holländischen abgesandten verlangte Stadt Calless sambt den pferden nicht gleich praestiren könne, undt wie man vorgibt, General Bercesynschen Befehl den Arrest angebothen, undt wirklich eine Wacht mit blossen Säbln vor die Thür des Zimmers gestellt habe, so dass gar niemanden zu Ihm zu kommen frey gestanden.

Undt weilien es sich von tag zu tag ärger anlass auch anstehen, als ob man ihu gänzlich unspirmiren wolte indem erst heut früh wiederumb H. Krigs Commissary Lány ihm 10 Gulden in das Haus geschickt, undt dass Er umb dices geldt Holt verschaffen soll, verlangte Zeit zu thun ihm nit vergönnet, sondern baldt darauf s. Bercesynsche Palotachen in das Haus zur Execution geschicket hat, von denen Er auch unbeschreibliche Ungelegenheiten erdulden müesse; dachero bath Herr Stadtrichter inständigst, Ein Löbl. Mgrat möchte Ihm doch in dieser Sachen die auch zum praedjudic anderer königl. Städt gerichen, undt von dem selben, wann man es mit stillschweigigen praeteriren würde, resentirt werden kan, assistentz leisten, undt sich seiner bey gehöriger Instantien annehmen, od. im widrigen fall Ihm erlauben, dass Er das Richteramt resigniren könne.“

A sokat szenvedő bíró ezen keserves panaszára az egész egész tancs felháborodott és Lang doktort, ki Ráköcycnak kedvelt embere volt, küldte ki a tanács Vihnyére, hogy a fejedelemtől „satisfactio” szerezen. Lang Vihnyére is ment.

Ráköczy Ferenc, mint azt Lang a tanácsnak már október 24-én bejelentette, Bercesnyit rendre utasította és eljárását rosszalta. — Persze, ezt csak Lang doktossal szemben jelentette ki a fejedelem és a selmeciek meg is voltak

zat. A tanács szavazattöbbséggel azt javasolta, hogy a ház adassék el azonban nem 40.000 koronáért, hanem annyit, a mennyibe a városnak eddig került, tehát 41.000 koronáért.

Elsőnek Csányi Ottó főszámvéevő szövelt a kérdéshez, aki nem ajánlja az eladást mivel a ház jól jövedelmez s így nincs rászorulva a város arra, hogy megváltjon a városnak legjobb pontján álló hatalmas épülettel.

Székelly Vilmos a ház eladása mellett szólal fel, azt hangsúlyozván, hogy az épület, s abban levő lakások annyira rossz állapotban vannak, hogy 40—50.000 korona nem elegendő arra, hogy azok kellőképpen rendezhessék. Ha ezt az összeget is hozzászámítjuk, a ház nem hozza meg a kamatot.

Tóth Imre dr. szintén a ház eladása mellett szólal fel, s nagy kárnak mondja, hogy a város megvette.

Szilnyai József kir. tanácsos, polgármester előadja, hogy a házat annak idején azért vette meg a város, mivel kilátás volt arra, hogy felsőbb leányiskolát kap a város, ha megfelelő épületről gondoskodik. Mintígy már semmi remény nincs arra, hogy leányiskolát kapjunk, azt tartja helyesnek, hogy ha lehet kár nélkül adassék el a ház, mivel tényleg nagy befektetésre van szükség.

Sztancsai Miklós főjegyző a mellett érvel, hogy a ház ne adassék el, mert azok az érvek, melyeket a város tanácsa ezeltől 3 évvel a ház megvétele ellen felebeztek állításaival szemben felhozott, ma is érvek és fennállnak, az épület a tanáshoz közvelen közelében egyetlen alkalmas mint hely is közcélokra, de a legfőbb indok hogy a Sembery-ház oly jól kamatoz, hogy az évi jövedelem a bemutatott tőrelési terv egy évi amortizációs összegét meghaladja még akkor is, ha a 24000 koronára tehető helyreállítás költségek kamatát is hozzászámítjuk, tehát a város 40 év múlva minden áldozat nélkül ingyen fogja tulajdonába kapni ezt a hatalmas épületet, mely a legkedvezőbb helyen fekszik s így a hely maga is nagy értékű.

Szankay Ferenc a ház eladását feltétlen szükségesnek tartja; Händl Vilmos nem látja oly sürgetően szükségesnek a ház eladását; koncesszióknak látja az ajánlat elfogadását az ajánlatot tevő részére. Kéri a közgyűlést, hogy a ház eladását csak elvileg mondja ki, reményli, hogy rövid időn belül ő maga egy közintézet nevében tehet ajánlatot a ház megvételére.

elégedve a kijelentéssel, de hogy Rákoczy Beresényi e miatt csak kérdőre is vonta volna, az alig hihető.

A selmeci békeértekezlet azonban „meddő” maradt és a nagy harc újból kitört.

Heister Siegfried gróf az akkori Haynau, kinek levélárunkban meglévő néhány eredeti levél lesz alkalmas közölni, e várost is felhívta hogy pászítsa, ölje és üldözze Rákoczyékát. Dicséretes érte, e város is megvételével fogadta e gyalogatos felhívást.

Az egész vonalon újból megindult a nagy harc a magyar szabadságot oly méltóan és oly nemes önfeláldozással védők és a császári zsoldosok között. Az első ütközet ez után a kurucokra bálutított ki. És ekkor írta meg a fejedelem, levélárunkban meglévő, következő gyönyörű manifestumát:

„Nos Franciscus D E J Gratia Princeps Rákozy de Felső-Vadász, Comes de Sáros, Dux Munkácsiensis et Makovicen Dominus perpetuus de Sáros-Patak, Tokaj, Regée, Eesed, Somlyó, Lednitza, Szerenes, Ónod etc. Universis et Singularibus in Comitatu Nagy-Hontens.” stb. latin bevezetés után következők ez a magyar szöveg: „Tapasztalták a Nemes Várgyének minden rendei eddigis mely szeretettel viselettünk édes Nemzetünkhöz megszűnés nélkül minémü készséggel igekeztünk elkészített hadakozásunkat folytatni, melyet hogy

Goldstücker Márk t. ügyész a ház eladását javasolja, s az egyes ajánlatát is elfogadandónak tartja, ha az egyáltalában elfogadható.

Jezsovics Károly csodálkozását fejezi ki azon' hogy a főszámvéevő, aki ellenzte annak idején a ház megvételét, most az eladás ellen van. Tudomása van arról, hogy az épület tényleg igen rossz karban van, úgy hogy késedelem nélkül nagyobb összeg fordítandó jó karba helyezésére, mert ha halasztja a város, hova-tovább többé fog kerülni a szükséges javítás. A nagy lakás hiány miatt nem szerelné közélcra eladni a házat. Ajánlja, hogy mielőbb meneküljön meg a város a háztól, mely teher lesz rá nézve.

Krepuska Lajos főmérnök 6000—8000 koronára becsüli a költséget, amelye a háznak és lakásoknak tisztességes rendbe hozatala kerül.

A hosszú vita ezzel véget értén a közgyűlés nagy szavazattöbbséggel kimondotta elvileg, hogy a ház eladó.

A rövid gyűlés ezzel délután 4 óra 15 perckor véget ért.

Az új B. P. és a városok.

Már két éve mult, hogy az új bűnvádi perrendtartás életbe lépett, mely idő alatt általánosan elismert humánusságra mellett sok hiánya is kintt. Annak idején egyet-mást mi is felhoztunk, most azonban a „Rendőri Lapok” vezércikke foglalkozott az új B. P. hiányait és különösen kiemelte ennek hátrányait a rendőrségre nézve; ezen vezércikk folytán ugyancsak a „Rendőri Lapok” folyó hó 9-iki számában egy második cikk jelent meg Krausz Kálmán főkapitányunktól, melynek tartalma minket is érdekelvén, ezt alább hozzuk egész terjedelmében.

Magunk részéről csak azon megjegyzést fűztük hozzá, hogy ime újból igazolódik azon panaszunk, hogy az állam folyton több és több terhet ró a városokra, anélkül, hogy ezeket ezért úgy segitené, mint segíti a megyéket, pedig a városok képezik az állam épületének sarkköveit és

kinek-kinek szemre láttára is nyilván valová tenének vörünkét kiontanunk s meghalunk nemzetünk igaz ügye mellett készek vagyunk, tegnapi napon ellenségünkkel személynk szerint szembe szállottunk, és ha némely német tisztünk s Német hadaink ellenségünk közé való által szaladásokkal, hadaink megbődulván, ellenségünk szíve azzal nem erigáltott volna mint hogy már is az ellenségnek bal és jobb szánya hadaink által megnyomattatván, gyalogja ellenségünknek széllyel veretett, amint azon munkánk hadaink jó magok viselésének ellenséginktől nyrt nyolc lovas s gyalog Zászlók bizonyági, Szebenben szállásunkkal s viadalunk örvendetes hasznos végét kiki személnélte volna, és jölehet hadaink lett bodulása miatt kellett ellenségünk elől egy kevésbé elnyomulunk, hadainkban mindazonáltal igen kevés kárt vallottunk, nem is oly Casus mellyel Isten segedelmé által rövid napon nem reparáltatnánk a mint hogy feles hadainkkal Méltóságos Generális gróf Beresényi Miklós Urat a Vágon tul ellenségünk ellen hadunk magunk penig jsmét a Vágon subsistálunk hogy hadainkat annnyal is hamarabb össze gyűjtven, ellenségünkkel újabban (látván hadaink a tovább való viadalra nagy képességét, szívét) ágállhassunk, vagyunk is tellyes bizodalommal, hogy ellenségünk újabb actionkkal melyly most nagyobb részét elvesztvén enerváltott, meg-

ha ezek gyengülnek, maga az épület sem fog erősödni. A mi különben a bűnügyi költségeket illeti, úgy tudjuk, hogy ezek mikénti rendezése, illetve a város terhéről az állam terhére leendő átvétele iránt városunk törvényhatósági bizottsága még 1900. év elején felirt a kormányhoz, válasz azonban mai napig sem érkezett! jó volna talán ezen feliratinak elintézését megslrgetni, mert ha mi szegény vidékiek nem mozgunk, azt hiszik fent, hogy nem élünk, és ha nem panaszkodunk, akkor meg nem hiszik el, hogy bajban vagyunk!

Ime a városokat érdeklő egyik cikk:

Két év.

(Az új B. P.)

A „Rendőri Lapok” f. évi 6-ik számának első cikke az B. P.-sal foglalkozik és kimutatja ezen új törvények következményeit és árnyalait különösen a rendőrségre nézve. — Nagyon helyesen és éles megfigyelés szülte módon jelzi azt, hogy az új B. P. bizony következményében nagyon előnyös a gonosztevőkre nézve (az annyira hangoztatott humanitás nevében!) és nagyon hátrányos a közönség vagyoni érdekeire, de különösen a rendőrségre nézve. — Ezen cikknek minden állítást aláírom és úgy érzem, hogy idővel mi szegény rendőrség leszünk kiszolgáltatva a magukat folyton kvalifikáló és a törvény szellemébe beleélt gonosztevők vexálásának úgy, hogy éppen a még értelem társadalom vizezelelései mellett amugy is kis tekintélyünk végleg odevesz és majdan működésünk csak arra fog szorítkozni, hogy a végtelen sok kérdéssel ellátott jegyzőkönyveket kitöltésük és a gonosztevőknek bóköljünk, e mellett természetes, hogy a károsodó közönség a rendőrséget fogja szidni, mert hiszen ez nálunk még halás foglalkozás!

Ezeket előre bocsátva, az új B. P. egy speciális és a rendőrökégek anyagi kérdését illető hiányára akarok még reámutálni.

A B. P. 479. §-a a bűnügyi költségekről szól és megállapítja a 2-ik bekezdésben, hogy a hivatalból történt nyomozás költségeit az államkincstár előlegezi. Az utolsó bekezdésben pedig kimondja, hogy „ha az eljárásba bíróság még nem folyt be, a nyomozás költségeit, ha ezek

veretlehetik. A Nemes Várgyének azért minden rendei Nemzetekhez s igaz igekekhez való szeretetekre intyűk s kényszerítlyük ezen mostani szerencsétlenségben (melly akár melly boldog állapotokban is közben vetni szokta magát) meg ne tüközök, sőt annnyal is nagyobb szeretet s községet contestállja sokszori intimáltyóink szerint, tudván hogy kiki magának s nem másnak keresi a szabadságot, nem soidos által, hanem személy szerint kiki a N. Várgyében insurgálván siessen jönni táborunkra, sőt akik mezei hadaink közzül is a N. Várgyében lappanganának azokat a N. Várgye magok Zászlója alá serénységgel hívassa hogy ige Táborunk is újabb erővel meg szaporodván a mostan történt fogyatkozást Isten ő Szent Felségű segédelmé által szerencsésen reparálhassuk. Mostis mutaltya meg a N. Várgye menyire kívánta és kívánnya Nemzettségis igtlyűnknek boldogulását viselni, inkább szeretie országunk fel szabadulását a törvénytelen uralkodásoktól, mint sem továbbra is végső veszedelmével öszve köttetett ellenségünknek birodalmát. Dátum in castris nostris ad Mocsonok positis die vigesima septima Xbris A^o Millesimo septingentesimo quarto. F. Rákoczy. Joannes Pápay.*

A történelemből tudjuk, hogy Rákoczy e vesztését csakugyan gyorsan kireparálta és a császári csapatok fölött jó ideig előnyben volt. —

megállapításának szüksége merül fel, az a bíróság állapítja meg, mely az ügyben eljárni illetékes volna.

Ezek utolsó bekezdésben azonban már nincs kimondva az, hogy kinek! vagy mely alap terhére állapítja meg? és éppen ez képezi egyik hiányát a törvénynek, mely hiány eddig rendeltel síncsen pótolva.

Hogy pedig ez tényleg hiány, alábbiakból kitűnik.

A múlt évben feljelentést tett nálam a vasuti állomás főnöke, hogy a raktárból egy 1000 korona értékű láda eltűnt; azt vagy ellopta valaki, vagy valamelyik szállító vitte el tévedésből; sürögnyomozást kért és megjelölte, hogy ezen időben kik és hová szállítottak árukat a raktárból. Ezen feljelentés folytán, miután itt kir. ügyészség nincsen, a hová a feljelentést rövid uton átéltem volna, azért, hogy ez ügyben „a bíróság folyjon be” és miután a BP. 94. §-a kötelessé teszi a rendőrségnek ilyenkor a sürögnyomozást, én az állomásfőnök által jelzett utirányban azonnal kiküldtem egy tisztviselőt és egy altisztet a nyomozás foganatosítására; — a nyomozás megindult és másnapra kitűnt, hogy az 1000 kor. értékű láda nem lopott el, hanem az tévés irávitás folytán más városba került a vasuton. — A nyomozást beszűntették és az iratokat átéltem a kir. ügyészséghez, kérve ezen nyomozással felmerült napi- és fűvardji kimutatásait a bűnvádi átalányból, esetleg a fizetési kötelezettség megállapítását az államvasutakkal szemben és pedig a B. P. 479. §-ának utolsó pontja alapján.

A kir. törvényszék, vagyis „az a bíróság, mely ezen ügyben eljárni illetékes lett volna” megállapította ugyan a költségeket a 479. §-án, de azon kérelmemet, hogy ezen megállapítás a bűnvádi átalány vagy az államvasutak terhére történjen, elutasította azon indoklással, hogy „a nyomozás során felmerült eljárás költsége bűnműly alap terhére leendő megállapítására vonatkozó törvényes rendelkezés nincsen”. — Ezen törvényszéki végzés ellen felfolyamodással éltem, a kir. ítélőtábla azonban felfolyamodásomat szintén elutasította azon indoklással, hogy „az illetőknek, mint rendőrközegeknek azon igénye, hogy a nyomozás során felmerült napidíjai és fuvar-költsége a bűnvádi átalány terhére állapíttassók meg, ez idő szerint törvényes alappal nem bír.”

A fejedelem viháneyi tartózkodása alatt a viháneyi-peszterényi lakosok panaszt emeltek a kuruc katonák tulkapásai miatt. E panaszra írta azután Rákozy, általa sajátkezőleg aláírt, most a városi muzeumban kiállított, és a fejedelem nagy pecsétjével ellátott következő kiadványát: (a szokásos latin bevezetés után) „Vihányi és Peszerényi lakos Hivelnk alázas Instantiájokból érteltük, hogy Hadaink közül sokan akár mely Tisztünk Passusával, sőt némelyek a nélkül is be mentve az említett helyeken étel, ital s egyéb féle Gazdálkodást rendeletlenül kívánának, sőt egyéb-aránt is huzni, vonni s az Lakosokat és Szegénységet nyomorgatni s egyéb mindenféle alkalmatlanságokat elkövetni szabadon merészletkek, mostan is merészlenek. Mint hogy penig Hűségünk alatt levő helyeknek s azok lakóinak nem meg károsításokra, vagy elpusztítástokra és akkármi képpen való megnyomorításokra, sőt inkább azoknak megmaradásukra, a nagy s elviselhetetlen iga alól való fel szabadulásra Istenes elszánt igyekezetünk és elkezdett napoként boldogul Hadakozásunk és Hadainknak az Haza szolgálattában fel s alá való jóvések, menések egyenesen célozva, ez okáért fen említett Lovas és Gyalog Hadi Tiszteink s alatta valokk mind közönségesen s mind személy szerint, serio és keményen parancsoljuk,

Ezután megkísértem még tovább felfolyamodni, de természetesen a B. P. 378. §-a alapján elutasítottak.

Mindezt megelőzőleg még a városi törvényhatóságához, később pedig az államvasutakhoz is fordultam, ezek azonban a B. P. 479. §-ának utolsó pontjára való utalással a felmerült költségek kifizetését megtagadták

A törvény tehát kötelezi a rendőrséget oly cselekmények véghezvitelére, melyeket eddig a bíróságok maguk végeztek és pedig végeztek a bűnvádi átalány terhére (ugy, hogy az eljáró bíróság közegek készkiadásait és díjait a bűnvádi átalány előlegezte és azután a bíróság vagy az eljárás okozó féltől hajtotta be, vagy végleg az átalány terhére számolta el), — de e mellett nem kötelez senkit és semmit arra, hogy az a „mely is silyánan fizetett rendőrközegek legalább kész kiadásait visszakapja oly ügyből kifolyólag, melynél csak testi és anyagi kára van.

Kérdem már most, hogy jut ahhoz a rendőrség, hogy a kötelességszerű nyomozásoknál a sok Scylla és Charibdis-szerű szakasz közötti nehéz eljárása és fáradsága mellett még a tényleg felmerült készkiadásait sem kapja meg; — ezt sem a törvényhatóság, sem az állam nem akarja viszatéríteni csak azért, mert a törvényhiányos és mert „ez idő szerint ily költségek megállapítására vonatkozó törvényes rendelkezés még nincsen.” Hát mikor lesz? és mikor jön még azon idő, midőn a rendőrséget is meghaligatják, mielőtt ők ily közelről érdeklő ügyben rendelkezések hoznának?! Addig pedig honnan fedezze a rendőrség a kötelességszerű nyomozásoknál felmerült készkiadásokat?!

Selmecbányán, 1902. február 4.

Krausz Kálmán.

rendőrkapitány.

A fogyasztási szövetkezetek.

Az ország számos vidékén a kiskereskedők és kisiparosok keserves feljajdulása készletel e cikk íróját arra, hogy kritikát gyakoroljon a kereskedelem ez új neme felett, mely nagyon is alkalmas arra, hogy ezer és ezer egzisztenciát tönkre tegyen s alapján megrontsa az ország zsenge iparát és kereskedelmét.

Nyakra főre alapítják az országban az ugynevezett fogyasztási szövetkezeteket, melyek alapjukban véve nem egyebek üzérkedésre alapított

Magunk vagy Generalis Ur Hivelnk Passusa nélkül be menni, étel, ital s egyéb féle, de kiváltképpen Borbeli gazdálkodást kevnani (hanem ha Passusunkban arról expresse mentio lézsen) ne merészellyenek. Külömben ha kik parancsolatunk ellen akár seregestül, akár magánosan cselekedni merészlenek, attunk hatalmat az említett Falubeliekk hogy szabadon az olyakat meg foghassák és meg fogván érdemek szerint való büntetések el vételére Táborunkban Hozzánk vagy Generalis Ur Hivelnkhez hozhassák s vihessék. Praesentibus Perfectis Exhibenti Restitütis. Datum in Possessione Vihányi, Die trigesima prima Mensis Octobris Anno, Domini, Millmo septingentesimo quarto. F. Rákozy. Joannes Pápay.*

Az okirat alján apró betűkkel még ez van írva: „Vihányi és Peszerényiek Protectiója.” Kitűnik ebből, hogy Rákozy október 31-én, tehát késő északon még Vihányén volt és csak november havában hagyta el a gyógyhelyet.

A fejedelemnek Vihányén volt tartózkodását a régi fürdőházban elhelyezett emléktábla jelzi és bizonyosra vehető, hogy ezen idő alatt, ha csak inkognitóban is, Selmecbánya városát is meglátogatta. Sajnos, hogy ugy a békeértekezlet érdemére, valamint a fejedelem itteni látogatására vonatkozó leltári feljegyzéseket eddig nem sikerült megtalálnom.

(Folytatás következik.)

boltnak s alapításuknál éppenséggel nincsenek tekintettel arra, hogy a már meglévő boltoknak ártani fognak velük. De nem csak a boltoknak, hanem a „műhelyeknek is. A legtöbb szövetkezeti boltban ugyanis nemcsak fűszert s egyéb szatócs-cikkeket árulnak, hanem bort és pálinkát is, amivel a korszmárosoknak ártanak. De árulnak ezenfelül mindenféle iparcikket, cipőt, (szmát, ruhaneműt, szerszámot, gazdasági eszközöt, melyeket gyárosoktól szereznek be. Így teszi tönkre a szövetkezet nemcsak a boltost és korszmárost hanem az iparost is.*

Gombamódra szaporodnak ezek az új vállalkozások, s máris vannak vidékek Magyarországon, melyek egészen elvannak árasztva szövetkezetekkel. Csodálatos, hogy azok a nagy károk, melyeket már eddig is okoztak, nem ragadták meg az intőző körök figyelmét.

A szövetkezeti boltokai egy politikai áramlat vezetői, mágnások, főpapok és egyéb nagyurak teremtetlék meg. Céjük az, hogy e boltok révén az anyagi érdek köteleke fűzze hozzájuk, illetve politikájukhoz a népet.

Eddigél még az a szerencséje a szövetkezeteket vezető boltosoknak és korszmárosoknak, hogy a urak és alkalmazottaik nem értenek az üzlethez s a mihamar tönkre is megy. Megesett például hogy egy szövetkezeti bolt számára kétezer vállfűzöt és ötven aranyórát rendeltek meg többek között. Három év alatt eladtak egy vállfűzöt és egy aranyórát sem.

Sok száz szövetkezeti bolt ment már tönkre, s ezreke megy a gazdák és szellerek száma, akik, hittek, biztak a tekintélyek szavában s részlettek a szövetkezet megalapításában — és most elvesztelt pénzüket sirajják. Mindezen boltok a helytelen gazdálkodás folytán mentek tönkre, magukkal sodortak az örvénybe másokat is.

De hiszen nem amiatt panaszkodunk mi, hogy a szövetkezeti boltok tönkre mennek, mert hisz a legtöbbje még most is áll, sőt gombamódra szaporodnak, hanem amiatt, hogy tönkre teszik a szatócsot, boltost és kereskedőt.

Nyilvánvaló, hogy legjobban az antiszemizmus játszik bele a szövetkezeti propogandába. Tekintünk most el annak megítélésétől, milyen hazafiatalan és gyűlöletes az antiszemizmus, jellemezzük csak ezt az antiszemizmust. Ez a legnagyobb ostobaság. Mert ugyancsak akik e szövetkezeti boltokkal a szatócsot és korszmárost tönkre teszik, ugyancsak ugyanezállal nagy mérvben hozzájárulnak az előttük oly gyűlöletes zsidó tőke gyarapításához. Mert kiknél veszik az árut? Zsidó nagykereskedőknél és gyárosoknál, kik miután a szövetkezetek rájuk vannak szorulva, olyan árakat szabnak, amilyet akarnak.

Hát okos, céltudatos politika ez már az antiszemizmus szempontjából?

S mindezek felett itt van a nagy kár, amit a szövetkezetek általánoságban okoznak az ország kereskedelmének és iparának. A szatócs, aki nem bír tuladni áruin, az iparos, akinek szövetkezet útján a gyárak csinálnak lehetetlen konkurenciát, koldusbotot vehet a morkába, családjával együtt elpusztul, elzűlik. Az iparosok, akiket a szövetkezet tönkre tesz csaknem kivétel nélkül keresztények és keresztény a szatócsok nagy része is és tönkre teszik őket politikából, antiszemizmusból.

Részvényeket vásároltatnak a szegény nép által, hogy olcsó, de annál gyilkosabb hatású pálinkát s ezenfelül mindenféle kislejezett rossz árut adhassanak nekik hitelbe.

Meddig tűrik még az illetékes tényezők e fogyasztási szövetkezetek romboló munkáját?

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Személyi hírek.** *Lits Gyula* főispán e hó 11-én kedden délután Czompo megyei aljegyző, h. főispáni titkár kiséretében ide érkezett, az nap délután elnökelt a közgyűlésen s másnap reggel Korponára utazott. — *Heinez Hugó* orsz. képviselő múlt pénteken hosszabb tartózkodásra haza érkezett.

— **Kihallgatás.** *Svehla Gyula* miniszteri tanácsos, m. kir. bányaigazgató e hó 13-án csüörtökön az általános királyi kihallgatáson járult a király elé megköszönve a miniszteri tanácsossá való kinevezését.

— **Soltész István dr.,** főispáni titkár mint részvétellel értesülők sulyos beteg. Betegsége ellen orvosi tanácsára a mult hetekben Egyiptomba Kairóba utazott hosszabb tartózkodásra. Reméljük, hogy az enyhe éghajl egészen visszaadja egészségét a fiatal, szorgalmas és rokonszenves állami tisztviselőnek.

— **A városi muzeum gyarapodása.** Benedikt István két régi üvegre festett képet; Bauman János a lévai mészaros-céh 1781-ben készült csehládáját, a cseh jegyzőkönyveit és Léva város látképeivel ellátott felszabadító okleveleit; Sztankay Ferenc egy igen érdekes régi gépet és párnahímzést ajándékoztak. Fogadják a muzeum vezetőségének meleg köszönetét. Beszerzetett két kisebb keretű olajfestmény férj és feleség a régi német polgári viseletben a XVIII. század végétől származólag (Janovszky mészaros mester és neje) és egy ugyan abból az időből eredő, ezüst és gyöngyház nyelű kés és kőtagu villa. Ezenfelül a levéltáros kiállított két 1532. évben az akkori „Perigmaisterin“ számára írt orvosi rendelvényt, melyet Dalmady földbirtokos is használt; mert a Pergmaisternő küldte meg neki Dalmadára és ő köszönő levél kíséretében vissza is küldötte ide. A város tulajdonában lévő sok érdekes és becses dolgokat (nyomatványokat, okiratokat stb.) lehetne még, máris gazdag muzeumunkban kiállítani, ha az óvárban több alkalmas helyiség volna. De hiszünk, hogy *Wlassics Gyula* kultusz-miniszter, a muzeumok főfelügyelősége és különösen a műemlékek bizottságának jóakaratóiból, *Aigner Sándor* tervei szerint már a közelgő tavasszal megtételnek az óvárnak a muzeum és levéltár célszerű berendezésére való átalakító munkálatok. Akkor azután el fogjuk mondhatni, hogy alig van hazánkban oly vidéki város, a mely ily muzeumi-műemlékekkel bír.

— **Szegény iskolás gyermekek felruházására** a mult héten *Lichter Adolf* 8 db. meleg felső ruhát és *Krausz Kálmán* 5 db. ruhameit küldött a rendőrséghez.

— **Fehérnemű gyártása.** A lapokban kelően méltottat ama tervezés, mely a fehérnemű gyártását a házipar belevonásával kívánja életbe léptetni, annyira közeledik a megvalósuláshoz, hogy ezáltal már városunk tisztelt nököztségének szivesközreműködését kell kikérnem az új intézmény érdekében. Kérem nevezetesen mind-azon családokat, akik ez új intézmény iránt érdeklődnek, legyenek szivesek lehetőleg e hét folyamán alulírottat értesíteni, vajjon részt kívánnak-e venni a házi ipar azon ágának fejlesztésében, felvirágztatásában, mely új jüvedelmi forrással kínálkozik a fejlett ízléssel s közgyűzőséggel bíró nőknél. Jelentkezhetni lakásomon, Rózsá-nca 68. sz. a. *Vörös Ferenc* tb. főjegyző.

— **Tűzoltók társas vacsorája.** Az utolsó farsangot a tűzoltó egyesület is felhasználta nemcsak a vigságra, hanem a bajtársaság fejlesztésére is. 10-én este a tisztikaral élén a Zsembery-teremben csaknem az összes tűzoltóság összejött egy vacsorára, melyhez a zenét az egyesület saját zenekara szolgáltatta s a vigságnak, táncnak csak a reggeli órák vetettek véget. A négyeseket körülbelül 70 pár táncolta.

— **Pénzintézeti közgyűlés.** A kereskedelmi és hitelintézet rendes évi közgyűlést jövő hó 2-án tartja az intézet helyiségében. E közgyűlésen az igazgató, öt igazgatói tagjai, három felügyelőbizottsági tagjai állások kerülnék betöltés alá.

— **A polgári dal és zenekör** folyó hó 8-án a vígadó helyiségeiben hangversenyyel összekötött táncestélyt rendezett, a mely bár a hozzáfűzött várakozások teljes mértékben ki nem elégítette, mégis egyike volt a farsang legsikerültebb mulatságainak. Ott volt a polgárság színe javának legnagyobb része és mert éppen nem volt a helyi társadalom teljes mértékben képviselve, jelezniük, hogy a siker nagysága növekedett volna, ha ezen legdemokratikusabb irányzatú egyesület által nyújtott alkalmat a társas összejövetellel, minden különbség nélkül minden rangba és osztályba soroló családok el nem mulasztották volna a leleltéséig képest felhasználni. A másort *Rossini „Othello“* operájának a zeuekar által előadott nyitánya vezette be a mely épp úgy mint a sorozat közben előadott *Preydenberg* féle „Idyll“ és a végezetül elhangzott *Tucsik György* féle ünnepi induló a zenekar teljes gyakorlottságáról és számos műkedvelőnek magas színvonalú képzettségéről tanuskodott s a közönséget nagy méltévalában részletelte. Ismételve kilő tapsviharban és újrázásokban találta jutalmát az erre érdemes zenekar. A nyitányt követte *Lányi Ernőnek „Dalszentharomság“* című műdala. Ezen kívül a férfiak a hallgatóság nagy tetszésétől kísérve kuruc dalokat és egy *Huber Károly*-féle „gyözelmi dalt“ adott elő. Különösen kitűnik a kuruc dalok, melyek közkívánatra ismételve lettek. A másor egyik érdekes pontját képezte a „vén cigány“ című melodráma, melyet *Langauer Gizike* hangulatos zongora kísérete mellett pathossal és hatáson *Clement Aladár* adott elő. A „vén cigány“ bájos partnerjét gyönyörű virágoskorral lepte meg, a közönség pedig mindkettőjüket ügyes játékukért méltó elismerésével jutalmazta. Nem hagyható említés nélkül *Náday Béla* zongorá játéka sem. Ebben valót virtuositását a „Balaton háborúsa“ című ismeretes és gyönyörű magyar ábránd előadásával mutatta be és általa kiváló tetszést aratott. Általános elismerésben van része *Bachray József* karmesternek, a ki a jelenlegi zila társadalmi viszonyok mellett is lelkesen faradozik az egyet fenntartásán és tovább fejlesztésén. Ezen törekvésért, valamint az egyet vezetőinek közrehatásáért, — ki nélkül munkájának segítségére vannak, mint láttuk igen szép siker koronázta. A hangverseny tancé követte, a mely a legvirágosabb kedvben világos reggelig tartott s ennek dokumentálására felhozható, hogy az I. négyest 70 pár s még a III. négyest is 48 pár táncolta. A mulatság anyagi sikere sem megvetendő, mert az egyet pénztára javára az eladott jegyek árából 381 korona folyt be, melyhez köszönettel fogadtott felülfizetésekkel hozzájárultak: *Becker Nándor* 1 K, *Göldner Adolf* 1 K, *Heine Hugó* 9 K, *Hojszik Imre* 3 K, *N. N. 3 K*, *Nigyni Sándor* 1 K, *Pan-k Ödön* 5 K *Szilyai József* 1 K.

— **Tüzeset.** Hushagyó kedden este 9 óra körül tűzi lárma verte fel a város. A szentharomságtérten a *Horváth József* kéményseprőmester házában volt szobalúz, amelyet *Szekély Vilmos* kinstári tűzoltó parancsnok vezetése mellett csakhamar eloltották a tűzoltók. A tűz oka vigyázatlanság volt.

— **Az iparos ifjak önképző köre** március 2-án vonult be új helyiségébe s ez alkalommal ünneppel rendez, melyre már ezuttal felhívjuk az iparos ifjuság nemes irányú mozgalmára iránt érdeklődő közönség figyelmét. — Az ifjuság népes választmányi ülésében *Vörös Ferenc* tb. főjegyzőt lapunk munkatársát kérte föl az ünnepi beszéd tartására. Hiszünk, hogy közönségünk készséggel fogja támogatni az ifjuságot, mely oly nagy erőfeszítést kénytelen kifejtetni a társulhatás érdekében.

— **Választás.** A törvényhatósági bizottsági tagok tizennégy tagjának választása holnap hétfőn reggel veszi kezdetét. Lapunk mai számában a város hivatalos értesítőjében részletes tájékoztató hozunk a választásról, e helyen is figyelmeztetjük azonban a választó közönséget, hogy szavazataik leadásánál minden politikai, felekezeti vagy más szempont tekintetlen kívül hagyásával csupán a város igazi közérdekét tekintsék, mert törvényhatósági bizottsági tagok választása nálunk

Selmechányán nagy fontossággal bír, s különösen most a város nehéz anyagi állapotában.

— **A vegyes-ipartársulat** báija mult vasárnap este igen jól sikerült. Nemcsak a társulat tagjai, de az ipatügynek számos barátja is részt vett kedélyes mulatságon. A bál elnöke *Leslyánszky József* társulati elnök volt.

— **Árverés a zálogházban.** A helybeli magán kézi zálogintézetben árverés lesz a jövő hó 4-én. Árverés alá kerülnek azok a tárgyak a melyeknek kiváltási határideje lejárt. Az árverés napjaig a meghosszabbításra van még alkalom.

— **Sorozás.** A sorozás ez évben a jövő hó 7-én és 8-án lesz, amint az a lapunkban lévő hivatalos értesítésben is látható. Az idei fősorozáson az első napon 7-én az 1881. és 1880. években született állításkötelesek, 8-án az 1879. évben született selmechányai és idegen illetőségű állításkötelesek kerülnek sor alá.

— **Olcso lett a pénz.** Az osztrák-magyar bank főtanácsa legutóbb tartott ülésében a bankkamallat 3 és fél százalékra szállította le. A budapesti bankok ehhez az arányhoz szintén leszállították a pénz kamatot.

— **Vasutasok és a sajtó.** A magyar államvasutak elnöki igazgatósága rendeletet bocsájott ki alkalmazottjainhoz, melyben előcsalatlás terhé alatt megtiltja a sajtóval való összeköttetést. Fentartja *Baross Gábornak* e tárgyban kiadott korábbi rendeletét. Indokolja eljárását s argumentum gyűjteményét felemlíti, hogy a vasuti alkalmazottaktól eredő információk alapján eszközölt közlemények csak a kormány tekintélyének csorbítására alkalmasak.

— **Vörishofen egykor és most.** *Irta: Seck C. A* mikor 1886-ban *Kneip: „Vizkurám“* című híres művének első kiadása megjelent, senki sem sejtette — sem a szerény szerző, sem pedig barátai közül valaki — miú fogadtatásra talál majd ez a könyv, melynek szerzőjét akkor csak a környékbeli lakosok ismerték gyógymódja sikerei után; még kevésbé sejtették, hogy ez a mű olyan mozgalmat fog előidézni, mely egy évtized alatt megmozgatja az egész művelt világot és az addig egészen ismeretlen *Wörishofen* nevű sváb paraszttal a világ minden részéből összesereglett beteg gőzponljára fogja tenni. Már az 1897. évi május havában a mű második kiadást ért és még ugyanakkor az esztendőnek október havában harmadik kiadást kellett nyomtatni. 1891-ben már a 35-ik kiadás jelent meg, míg ma már a 68-ik kiadás forog a könyvpiaccon. 68 kiadás ily rövid idő alatt oly horribilis szám, mely a könyv rendkívüli becsének fényes bizonyítéka. Ugyanílyen lelkes fogadtatásban részesültek *Kneipp*nak: „Hogyan éljünk“, „Testamentum“ és „Összegyűjtött előadásai“ című több munkái is. — Rendkívüli elterjedtségnek örvendenek még e négy főmunkának számtalan fordításai is. Mert alig is van hasonló munka, irla légyen bár egy a természetes gyógy-
módban jártas laikus avagy orvos, a mely könyveiből és nehezebb esetekben az önkézelésnek praktikus módjait oly nagy halmozásban tárná elénk, mint éppen ez a négy mű. A „Vizkurám“ című híres mű közvetlen hatása az volt, hogy a segélyre szorulóknak nagy számmal özönlöttek *Wörishofen*-be, a mely község építőipara nem tudott lépést tartani a folyton növekvő szükség-
letekkel és így a szomszód falvak is mindig tele voltak idegenekkel. Ennek a világ minden részéből összeverődött, segélyre szoruló tömegnek központjává lett természetesen az erőteljes, hatalmas alakú *Kneipp*, a ki körül történt ott minden. „A szélsőségek találkoznak“. Ezt a mondatát alkalmazhatnók ill joggal. Emitt a barnára sül, eleven temperamentum délvideki, amott a mindig fázós észak lakója; itt a büszke, elhízott és soványító kurát tartó földes ur, ott a vékony, cingir szabó (e hasonlatban a szabó a sovány-
ság prototípusának van odaállítva); az előkelő

Dr. SCHLESINGER MISKA

VIZGYOGYINTÉZET és SANATORIUM

POZSONY, (Cottage).

Gyógyfürdő, vizgyógyintézet és szálló épület 200 kilitométerrel távol a szőlő vidékétől. Szépen művelés alatt álló szőlőültetvényekkel. Legmodernebb környerem. Kitűnő élelem, műrészlet árak. Egész éven át nyitva. Prospektus és felhívást küld.

AZ IGAZSÁGOSÁG.

Általánosan tudott dolog, hogy a szépség előidéző és fenntartására a legkiválóbb és legirésztetőbb a **FÜLDES-FÉLÉ**

MARGIT KRÉM

Ára: 2 kor., 40 tegeyi 1 kor., szappan 70 filler, puder 1.20 kor.
Készítő: FÜLDES KELEMEN gyógyszerész M. ARADON.
Kapható minden gyógyszerertárban.

Tanningene a legkedveltebb és leggyorsabb hajfestő szer

A szájak és fogaknak tegestelegjobb az **OSAN**

ROZSA TEJ a legjobb és leggyorsabb szappan-szer. Előző hígítva, szappannal 60 fillér.

Főszékhely: **CZERNY J. ANTON**, Bécs, XVIII. Carl. Ludwigsstr. 6

PLATSCHEK VILMOS

elismert legszolidabb

FÉRFI és GYERMEK-ruha áruház

Budapest, IV. Központi Városház

Parisi kiállítás: arany érem!

FERNOLENDT

Cipőfénymaz, a legjobb fénymaz a világon, a cipőnek gyorsan sötét, fekete fényt ad és a bőrt is tartóssá teszi.

Alapítva 1832. - Gyári raktár: Bécs, I., Schulerstrasse 24. - Mindenütt kapható

SCHWANHAÜSSER irodai cikkek

RENDET TARTANAK - IDŐT TAKARITANAK

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve

SCHWANHAÜSSER, BÉCS, I., Johannesgasse 2.

MAGYAR ORVOSI MŰSZERTÁR

(ORTHOPAEDIAI MŰSZERTÉZ)

Budapest, VII., Kerepesi-út 32. (a Flókus-kórházal szemben): Sérvtők, műlábak, műtétek, hasátók, stb. Orvos-szobákba műszerek, szűrészek, betegápolási cikkek.

Gummi és fémlevegő kúlonlegességeket.

Artyások zárt boltjában ingyen.

PAULI COGNAC LEGJOBBI

Vérgyógyítás - Hemopatia

Feltalálójá és egyedül képviselője:

Dr. KOVACS J. egyet. orvos.

Budapest, V., Váci-körút 18.

ismertető füzet 1 kor bérmentve.

Mi helybeliek Budapestben a **NEW-YORK kávéházban** (Erzsébet-körút 9-11.) találkoznak.

Külföldön honvédszékhely.

28 év óta!

AZ ELISMERT LEGJOBB MAGYAR BESZERZÉSI FORRÁSA

MAJNNER ÖDÖN

CS. ES KIR. UDVARI MAGKERESKEDÉSE

BUDAPEST

Andrássy-út 23. sz. és Rottenbiller-utca 33.

KÉPES ÁRJEGYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

HOTEL PARY STAJLODA

Szatócsa: **SIMON PÁL**

BUDAPEST, VI., Váci-körút 25.

100 szoba 100 főt foglalkoztatással együtt. Parkoló, elegáns kávéház, étterem és szobákban a házban Vilmos vezüli megallo-hely az úszás pályaszereket felt.

MIRGÉSEKET * REKLAMOKAT szakmunkák, pontonban és legelőcsobban károlt az összes lapokban az

ÁLTALANOS TUDÓSÍTÓ

hírcikkek osztálya

Budapest, VII., Erzsébet-körút 54

Tudósítók: **LEOPOLD OYVIL**, szerkesztő.

MAGYAR TURISTA-TAPASZ

tyakzsom, bőrkörög és hőkezelés ellen

legjobb és leggyorsabb szappan-szer. Előző hígítva, szappannal 60 fillér.

VÖRÖSKESZT GYÓGYSZERTÁR

Budapest, VI., Andrássy-út 84.

Kapható gyógyszerertárban és drogeriákban.

The Freshams

Élellyesztő társaság

Magyarországban működik 1865 óta

Igazgatója: a farsulgi sajtó, palotijában

Budapest, Erzsébet körút 54b.

CSASZARTÖRDŐ

től és nyári gyógyhely

BUDAPESTEN.

Császári kávéházban

Égőgyógyintézet, pénteken gőzfürdővel, legmodernebb lezappalókkal, pempás és ágyúnyászókkal, kó- és kádfürdővel, - 200 kályhával, fűtőszekrényekkel.

Próbákba vendégek ingyen és bérmentve.

Dr. Kovacs

KÉZPASZTA

csalós feltalálójának védjeggyel vanlós, 5 nap alatt minden kezét gyönyörűvé teszi. 40 tegeyi szappan 1 kor. 100 tegeyi 1.20 kor. Hozzávaló szappan 1 kor.

Fő- és szülőkészlet raktár: **Dr. KOVACS ERŐD** gyógyszer- és hátszertára. Budapest, VI., Gyantúza 17. szám.

Legelőcsobban TOILETTE TITKOK: **LEVANTIN** ingyen és bérmentve

JENCS-FÉLÉ

MAGYAR RESZITUTIÓS-FLUID

lovak és szarvasmarhákknak

Arányoslagon befektetésre legelőcsobban

JENCS VILMOS gyógyszerész

BUDAPEST, II., SZÉNA-TÉR 1. SZ.

ZOLTAN BELA gyógyszerertárban Budapest Szabadságtér és Sétány-utca sarkán

A LEGJOBB GRÁZT

legelőcsobban és legelőcsobban

BRASWETTER JÁNOS kromételező órák

Arányoslagon 2000 képpel ingyen és bérmentve

Különlegességei gyártmányok

Szivattyúk és Mérlegek

minden féle minden czébra

I. Wallischg. 14. **CARYENS W., BÉCS, I. Schwarzenbergstr. 6.**

Arányoslagon ingyen és bérmentve.

LE DÉLICE

„Le Délice“

legjobb Vergé cigarettapapír, legelőcsobban Vergé szivarkahüvely.

Egyszer meggyujtva, a cigarettá a nélkül, hogy kialudna. egész végig ég.

Mindenütt kapható.

AKACIA - Szappan, legelőcsobban és legelőcsobban. Ára 1 korona. Készítő: **KORONA GYÓGYSZERTÁR**, Budapest, Kálvin-tér.

CSZEMÉNYEKES CSUZELLEN - Készítő: **KORONA GYÓGYSZERTÁR**, Budapest, Kálvin-tér.

REPARATOR - Készítő: **KORONA GYÓGYSZERTÁR**, Budapest, Kálvin-tér.

SANTALEGER

Legelőcsobban és legelőcsobban. Készítő: **KORONA GYÓGYSZERTÁR**, Budapest, Kálvin-tér.